

# Informace z jednání Komoditní rady pro obiloviny a olejninu při AK ČR ze dne 3. 9. 2024

24.9.2024 - | Akademie věd České republiky

## Pšenice

Světová produkce pšenice se v letošním roce drží na úrovni předchozích dvou let. Podle dat International Grains Council dosáhla 799 milionů tun. Největší světový producent Čína zaznamenal podle amerického ministerstva zemědělství USDA meziroční nárůst na 140 milionů tun a následuje Indie s meziročním nárůstem na 114 milionů tun. V obou zemích mohou být data ještě upřesněna. V Rusku naopak došlo k meziročnímu poklesu na 83 milionů tun. Stejně tak v Evropské unii, kde se sklídilo 128 milionů tun. Příčinou je sucho a v případě Evropské unie též přísnější pravidla hospodaření, která musí tamní pěstitelé plnit. Významným způsobem se to projevuje například v Německu, kde jsou napřed v plnění nitrátové směrnice, používají méně přípravků na ochranu a ošetřování rostlin a výsledkem je nižší kvalita produkce a nízké hodnoty bílkovin u pěstovaných plodin. V souvislosti s cenovým vývojem pšenice poukázali členové komoditní rady na zvláštní chování trhu. Přestože jsou zásoby nízké, nízkou se drží i ceny. V neposlední řadě stojí za pozornost vývoj na Ukrajině, kde se letos sklídilo 21,6 milionu tun pšenice. K 28. srpnu 2024 bylo z této země vyvezeno 6,746 milionu tun obilí a luštěnin. Z toho vývoz pšenice činil 3,387 milionu tun, což je meziroční nárůst o 91 procent. Takzvaně na plné obrátky je též vyvážena kukuřice.

## Kukuřice

Světová produkce kukuřice dosáhla podle dat International Grains Council v letošním roce 1220 milionů tun, což jsou obdobné hodnoty jako v loňském roce. Jednu z nejlepších sklizní zaznamenali podle USDA ve Spojených státech a Jižní Americe. Ve Spojených státech bylo sklizeno 385 milionů tun kukuřice a v Brazílii 127 milionů tun. Dalším významným světovým producentem je Čína, kde bylo sklizeno 292 milionů tun. Evropu poznamenalo sucho a v zemích Evropské unie činila úroda 60,5 milionu tun, na Ukrajině pak 27 milionů tun. Co se týká cen, došlo k mírnému oživení, avšak z hlubokého poklesu.

## Řepka

Sklizeň řepky v zemích Evropské unie se meziročně propadla o 2,6 milionu tun na hodnotu kolem 17 milionů tun podle analytické společnosti Oil World. Horší výsledky vykazaly všechny hlavní producentské země, tedy Německo, Francie, Polsko, Rumunsko, Česko a Dánsko. Hlavními důvody jsou pokles osevních ploch i razantní propad výnosu. Nicméně vzhledem ke zpracovatelským kapacitám i poptávce po řepce bude nutné tuto komoditu do Evropy dovézt. Jako dovozce se nabízí Ukrajina a Austrálie, ale obě země mají nižší produkci řepky (UA – 20 procent). Světová produkce řepky v letošním roce klesla na 76 milionů tun, což je pokles o 3,2 milionu tun. Nicméně dle komoditní rady je cenový vývoj značně turbulentní a ceny kolísají. Vliv na cenu má také obchodní válka mezi Kanadou a Čínou ohledně elektromobilů.

## Sklizeň obilovin a olejnin v ČR

Předseda komoditní rady upozornil na rozpor v datech Agrární komory ČR a Ministerstva zemědělství. Zpřesnění údajů ČSÚ následně dalo za pravdu Agrární komoře ČR, která predikuje nižší sklizeň. Sklizeň obilovin v letošním roce je i podle dat Českého statistického úřadu druhá nejhorší za 12 let, dosáhla 6,8 milionu tun. Sklizeň řepky je nejhorší za 18 let, činila 940 tisíc tun. Vedle snížení

osevní plochy je na vině vývoj počasí. Od října 2023 do letošního února byly zaznamenány abnormální srážky, únor a březen byl poměrně teplý a v dubnu přišla vlna silných mrazů. Ozimé plodiny dopadly výrazně hůře než jarní. U řepky došlo k propadu výnosu o 20 procent, u ozimého ječmene o 19 procent a u ozimé pšenice o 8 procent v meziročním srovnání. Letošní žně byly rychlé, k 12. srpnu bylo sklizeno 95 procent obilovin a veškerá řepka.

#### ČSÚ - Porovnání odhadu sklizní podle stavu k 15. srpnu 2024 s definitivní sklizní 2023

| Plodina                      | Def.<br>výnos<br>2023<br>v t/ha | Odh.<br>výnos<br>2024<br>v t/ha | Rozdíl<br>+/- | Index<br>% | Definitivní<br>sklizeň 2023<br>v tunách | Odhadovaná<br>sklizeň 2024<br>v tunách | Rozdíl<br>+/- | Index<br>% |
|------------------------------|---------------------------------|---------------------------------|---------------|------------|-----------------------------------------|----------------------------------------|---------------|------------|
| Základní obiloviny           | 5,99                            | 5,63                            | -0,36         | 94         | 7 479 235                               | <b>6 835 355</b>                       | -643 880      | 91,4       |
| Pšenice celkem               | 6,44                            | 5,96                            | -0,48         | 92,6       | 5 262 361                               | <b>4 625 039</b>                       | -637 322      | 87,9       |
| Pšenice setá ozimá           | 6,56                            | 6,02                            | -0,53         | 91,9       | 5 106 909                               | <b>4 502 511</b>                       | -604 398      | 88,2       |
| Pšenice setá jarní           | 3,86                            | 4,04                            | 0,18          | 104,7      | 136 240                                 | <b>97 327</b>                          | -38 913       | 71,4       |
| Pšenice tvrdá                | 5,54                            | 5,15                            | -0,39         | 93,0       | 19 212                                  | <b>25 201</b>                          | 5 989         | 131,2      |
| Žito                         | 5,07                            | 4,45                            | -0,62         | 87,8       | 124 950                                 | <b>108 151</b>                         | -16 800       | 86,6       |
| Ječmen celkem                | 5,49                            | 5,32                            | -0,17         | 96,8       | 1 764 205                               | <b>1 687 206</b>                       | -76 999       | 95,6       |
| Ječmen ozimý                 | 6,32                            | 5,12                            | -1,20         | 81,1       | 813 806                                 | <b>651 452</b>                         | -162 355      | 80,0       |
| Ječmen jarní                 | 4,94                            | 5,45                            | 0,51          | 110,4      | 950 399                                 | <b>1 035 755</b>                       | 85 356        | 109,0      |
| Oves                         | 2,76                            | 3,87                            | 1,11          | 140,3      | 118 593                                 | <b>203 598</b>                         | 85 005        | 171,7      |
| Tritikale                    | 4,98                            | 4,80                            | -0,18         | 96,4       | 209 126                                 | <b>211 361</b>                         | 2 235         | 101,1      |
| Kukuřice na zrno             | 7,88                            | 7,76                            | -0,13         | 98,4       | 507 540                                 | <b>585 209</b>                         | 77 669        | 115,3      |
| Hrách polní na zrno          | 2,25                            | 1,84                            | -0,41         | 81,9       | 105 684                                 | <b>97 288</b>                          | -8 397        | 92,1       |
| Brambory celkem (vč. raných) | 27,39                           | 28,02                           | 0,63          | 102,3      | 573 769                                 | <b>637 350</b>                         | 63 582        | 111,1      |
| Řepa cukrová                 | 65,20                           | 65,99                           | 0,79          | 101,2      | 3 833 868                               | <b>4 349 565</b>                       | 515 697       | 113,5      |
| Řepka celkem                 | 3,45                            | 2,74                            | -0,71         | 79,4       | 1 309 496                               | <b>939 529</b>                         | -369 967      | 71,7       |
| Řepka ozimá                  | 3,45                            | 2,74                            | -0,71         | 79,4       | 1 308 862                               | <b>938 915</b>                         | -369 947      | 71,7       |
| Řepka jarní                  | 2,03                            | 1,47                            | -0,56         | 72,3       | 634                                     | <b>613</b>                             | -21           | 96,7       |

V rámci diskuze členové hovořili o kvalitě letošní sklizně. Jařiny dopadly dobře, naopak u ozimů zaznamenali horší výsledky kvůli vývoji počasí. Řepce uškodil dřepčík, přičemž možnosti pěstitelů hubit tohoto škůdce jsou limitované vzhledem k omezení povolených insekticidů. Dalším tématem byl výpočet uhlíkové stopy, který pro zemědělce zatím není aktuální, ale bude povinný pro odběratele z řad obchodníků. Podle pěstitelů se jedná o přesný součet nepřesných čísel a poukazovali na možná zkreslení, která mohou vzniknout kvůli propojenosti evropského trhu nebo dovozům z Ukrajiny.

Zástupci Ministerstva zemědělství představili svůj záměr provést jednorázové šetření skladových zásob v České republice ve spolupráci s Českým statistickým úřadem. Rozhodující budou data z roku

2024. Parametry tohoto průzkumu budou podle nich ještě předmětem diskuze. Cílem je zjištění počtu a kapacity sil a skladů, nikoliv momentální uložené množství. Pěstitelé upozornili, že by měly být zahrnuty pouze funkční kapacity. Výpočet by měl podle návrhu probíhat na základě parametrů pšenice, která je nejobjemnější.

Další jednání komoditní rady se uskuteční až v roce 2025, do té doby bude komunikace probíhat individuálně.

<https://www.akcr.cz/txt/informace-z-jednani-komoditni-rady-pro-obiloviny-a-olejniny-pri-ak-cr-ze-dne-3-9-2024>